

DIRECTOR:
AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
— JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
șir garmond: 6 Lei. La
licări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

In fața nedreptății

Până ieri, conducerea bisericii ortodoxe se na în visuri de primăvară bugetară. Plânuta, oată smerenia, să dea un mic ghiont celorlalți. Marca nedreptate, în care se sbate mereu a preoțimea, o uitase.

Acum însă s'a alarmat. Adevărată panică, înțe agitate în Sinod. Delegații peste delegații ministerul cultelor și la d' prim-ministru. Convoca extraurgentă, pe ziua de ieri, în congres aordinar, a clerului ortodox.

Spaimă mai mult decât justificată. Ceeace pregătește bisericilor și preoțimei în noul buget, o adevărată catastrofă. O măciucă în capul plății. Din toate batjocurile și umilirile suferite până acuma, cea mai grea. Cea mai dureroasă. Căci i sbește în cei mai slabi. În cei mai nepățâți. În cei mai săraci. Și cari totuși, până ma, au fost cei mai resemnați. Și cari totuși au it, în credința lor, tărie suficientă pentru a munci i departe în postatea grea, în care au fost puși. itii mai rău decât servitorii, preoții vor suferi reduceri de salar. Mari din cale afară. Zece sută, mai întâi. Apoi veniturile locale vor fi otite și ele în salarii. Pentruca statul să nu i dea aproape nimic. Fiindcă — așa a spus prim-ministru — „momentul de față îi impune ia dela gura altora și să taie nemilos, spre a putea înzestra armata“.

Înțelegem perfect alarma clerului. Pricepem toată greutatea argumentului suprem al preerului. — Ne permitem totuși ca, împreună cu ită preoțimea, să-i atragem atenția asupra că-va adevăruri elementare, cari nu pot fi uitate ră o reală vătămare a marilor interese pe cari vernul crede că le-ar putea salvagarda numai cu ncuri și cu tunuri.

Mai întâi: preoțimea e gata, pentru țară, și jertfa supremă. — Dar să i-se ceară jertfa eaptă. La fel ca dela toți slujbașii statului. De i de zile e tratată mult mai mășter. În numele rei dreptăți poate fi lovită acum din nou, iarăși i greu decât alții? Căci salariile de-acum i-s'au om mici fiindcă, chipurile, are venituri parohiale. um i-se vor socoti și acestea în salar. Ce logică te astu?

Țara trebuie apărată. Perfect. Crede însă o- vratul guvern că singura ei tărie sunt tunurile? are, în pace ca și în războiu, armatura sutle- ască a națiunii nu este cel puțin tot atâta de importantă? Iși dă guvernul seama, care ar fi ța țării dacă ar lipsi din inimile milioaneilor ângădirea credinții și frâna increderii în Dum- zeu? Ce s'ar naște din imensa amărăciune nerală ce dospește în inimi? În pace și în răz- iu deopotrivă, mâinile cari nu se împreună spre igă, se înlează spre amenințare. Dar guvernul țara știe bine, ceeace constată d. Stelian Po- escu într'un judicios articol din „Unirea“, că: rolul preoțimii este mai mare decât al tuturor celorlalte categorii de salariați cari vin direct în ontact cu poporul. — Care lege și care interes ațional comandă, prin urmare, să fie lovită atât e barbar tocmai această armată a spiritului? Pentruca ea să fie pusă în situațiunea dureroasă e a nu-și mai putea împlini misiunea, trebuind i-și câștige pâinea de toate zilele?! Și cui foso- ește această umilire, care surpă oficial prestigiul reotului?

Noi nu putem crede că vor fi călcate în pi- cioare eceste evidențe. Mai ales acuma nu. Prea unt rele vremurile. Și prea triste perspectivele. Ivernul care le-ar uita, și-ar lua o prea grea âspundere. Înaintea lui Dumnezeu și a neamului.

Porunca vremii

Puterile răului lucrează — În primejdie și satul — Salvarea prin misiuni sistematice

Slujba preotului azi e mai grea ca ori și când Pentrucă trecem prin timpul a cărui caracteristică e cea mai acută criză morală. Pentrucă are de redresat moștenirea războiului. Pentrucă e singurul care mai susține steagul principiilor creștine pân' la ultima consecință. Pentrucă are familia cea mai numeroasă, iar sărăcia lui e neluată în seamă, ironizată.

Și mai ales, pentrucă el face lucrul meșteru- lui Manole. Ce clădește singur cu sforțări până la epulzare —, dărâma păgânește legionul. Administrația cu ore oficioase în timpul sf. Liturghii. Armata, cu recrutări de oameni și harnașamente. Propaganda politică și votările pentru toate „camerele“, ce poate iscodi fan- tesia prodigioasă. Piețele și târgurile de dobi- toace și mărfuri, balurile și producțiile și machiturile de tot soiul, — toate „aranjate“ tocmai în Ziua Domnului. Școala etatizată și lalcizată ultra modern, cu dascăli amatori de toate tangourile și cântecele plusquam mo- derne. Partidele și guvernele și parlamentele cu legiferări monstruoase. Ș. c. ș. c., Și'n urmă tot el, preotul, e cel vinovat și batjocorit. De acum și porunca „să nu ucizi“ e o... vorbă popească. Căci legea și medicul altcum zic: să ucizi —, dar numai cu socoteală.

S'au spus aceste de atâția dintre noi și de atâtea ori. Ne-am jeliut la frunză și la iarbă, dar „frunza și iarbă“ nu înțeleg. Pe re- duta creștinătății, a vieții a rămas să lupte singură biserica Domnului. Ceilalți toți au luat pozițiile de atac, sau pur și simplu s'au retras în bârlogul vinovatelor rezerve și a comodi- tății. Dar toate aceste batalioane vor distru- gerea a tot ce mai e sfânt și sănătos în a- ceastă țară profund creștină. Căci legea opin- carilor de odioasă, strămoșii „oștri ai tuturor, a fost una singură: poruncile lui Dumnezeu și evlavia profundă. Nepoții „emancipați“ de azi, cuculați în scaune de barșoane și locuri de comandă au uitat limba strămoșească și au făcut din adevăr-sofism și din rugă-argumente.

Răul a nceput să pătrundă și 'n cetatea cea mai sfântă a țării: satul. Lupta și vrășmă- șia politică și-au făcut loc și în pașnicile că- tune dela țară. Febra materialistă, furtișagul și căpătâiala domnească începe să ispitească serios și pe cei cari pân' ieri alaltăieri nu cunoșteau decât plugul și sapa. Independența morală și intelectuală, libertatea și libertinajul, „umanitarismul“ recte: bolșevismul bat stă- rultor la porțile satelor, unde încă mai ve- ghlază trist Restignirea.

În fața puvoalului nu ne este permis a ezita sau a da înapoi. Porunca cea mai cate- gorică e să ne strângem rândurile pentru luptă. Lupta disciplinată și dâră sub conducerea

Impăratului cerurilor și a veșniciei ne va duce la izbândă deplină. Obiectivul luptei apostolice e în primul rând satul. Aici sunt acei cari mai cunosc glasul Păstorului.

Suntem în postul mare. Timpul mane- vrelor spirituale. Avem și extraordinarele fa- voruri și daruri cerești ale Jubileului patimilor Domnului. Nimănul, sub nici un motiv, nu-i e permis să serbeze acest Jubileu de mântulală. Pe lângă echipele misionarilor dela centru să se numească de protopopi 3—4 misionari din- tre cei mai destoinici vorbitori din fiecare protopoplat cari să țină exerciții spirituale, de 3—4 zile în fiecare parohie în cari încă nu s'au ținut. Nu e bună împărțirea șablon: 3—4 parohii vecinașe. Pentru motivul bine cunoscut că nu sunt buni vorbitori toți cei ce vorbesc. Și nu sunt prea mulți acei cari în trei zile să convertească sute de suflete. Iar pentru viitor află, că e înomis necesar să se reorganizeze și complecteze Reuniunea misionară cu toți cei mai probați și mai buni oratori din centru și parohii, în scopul de a intensifica acțiunea misionară, pân' vom ajunge ca fiecare parohie să aibă misiuni necondiționate tot la 3—4 ani. Iar în sezonul mort pentru plugărie, în deosebi în posturi mari, să se țină exerciții spirituale de 3—4 zile cu program bogat și... bucătărie cât mai după tipic și legea strict orientală.

Pentrucă exercițiile spirituale bine con- duse campănesc anul de lăncezeală și păcă- toșenie și oțlesc sufletele pentru vitrejia anilor viitorii. Acei cari au condus sau au asi- stat la misiuni bine reușite știu că singurul mijloc de însănătoșire sufletească a mulțimii e acesta. Să nu-l folosim cu toată abnegația și zelul, e o gravă abdicare dela datorie și o încurajare a duhului vremii care vrea să în- cedleze vechile și sfintele așezări lăsate de străbuni.

E cea mai categorică poruncă a vremii, pe care ori o vom împlini, ori cu toții așa vom pieri.

Pr. Ioan Borza

Colectă misionară. Omul faptelor mai presus de toate, pâr. episcop Alexandru al Maramureșului și-a îndemnat clerul eparhial s'adune obolul credincioșilor din eparhia de Nord, săvârșind o faptă bună și pricinuind și Capului Creștinătății o bucurie deosebită prin interesul jertfelnic pentru răspândirea credinței printre păgâni. Rezultatul atins e cât se poate de îmbucurător: 103 000 Lei; după cum se arată în cel din urmă buletin eparhial.

În legătură cu această colectă se fac tot acolo, și o seamă de constatări cu tălc. Așa: se fixează faptul că rezultatul de acum

față cu cele din trecut e un progres din cele mai mângâietoare. Trecând la amănunte se reliefează vrednicia titularului din Ocna-Șugatag, care cu suma de 3200 Lei la cele 831 suflete a întrecut aproape de patru ori numărul acelor și s'a așezat astfel cel dintâu între cei ce au înțeles să facă apostole în interesul misiunilor. Intre districtele protopopești, în ce privește proporția între suflete și sumele colectate, relese că, în seria bonității, în fruntea tuturor stă *districtul Mânăstur*; „unul dintre cele mai necăjite”, cum remarcă actul oficial.

De încheiere se pune în lumină vechiul adagiu că „omul sfințește locul”. Sau, cu alte cuvinte, se face dovada că, „în condiții egale, rezultatul mai bun ori mai rău al unei acțiuni este în funcțiune de râvna și priceperea celui ce o pune”. Precizând cu date pozitive, se arată că pâr. *Dr. Dumitru Pop*, azi prof. de religie în Sighet, a știut să colecteze în 1933 la Ville-Sata-Mare 1000 Lei (dela 787 suflete), câtă vreme Ville acum în 1934 au dat 108 Lei, iar Strimtura în 1933 numai 200 Lei. — Sa- plenti sat!

Astrolog Istoric? Rămân în terminologia „Telegrafului Român”, când ca „astrolog istoric” combat istoria astrologică adecă subiectivă, fantastică. (Astrologia era odinioară o știință întemelată pe combinații fantastice.)

Când scriu ceva totdeauna sunt pregătit că cineva îmi poate riposta. Nu contest nimănui acest drept. Cel mult aștept ca în discuții să nu ne depărtăm dela obiect și dela obiectivitate. În fond, nu trebuie să fim nici astrolog, nici istoric, nici dogmatist, ca să observăm abaterile dela adevăr, disarmoniile, însemnările tendențioase, cum le-am remarcat de atâtea ori. Revoluția lui Horia a fost o încercare ca alui Spartacus, dar mai slab organizată. O revoltă a sclavilor contra stăpânilor asupritori. Acești stăpâni întâmplându-se să fie străini de neam și de lege, mișcarea a luat un colorit național și chiar religios — dacă vreți. Dacă stăpânii ar fi fost Români, ar fi pășit-o și ei.

Așa văd eu răscoala lui Horia, cu ochi

neșoviniști. Despre ea s'au putut scrie dela 1884 până azi, cât de multe volume. Progresul cantitativ nu e tot una cu progresul calitativ, domnilor dela „Telegraful Român”!

Despre cartea pâr. Lupaș sper că va mai fi vorba în coloanele acestui ziar. (*Gavril Todica*).

Ușițele fărădelegii

Ceeace era de prevăzut, s'a întâmplat: în problema avortului. Senatul a votat faimosul articol 482 al proiectului de Cod Penal într-o stilizare care nu acoperă nici pe departe punctul de vedere al eticei creștine. Luminoasele cuvântări lămuritoare ale ierarhilor uniți: pâr. Nicolescu al Lugojului și Hossu al Clujului, precum și a pâr. mitropolit latin Cisar dela București, nu și-au ajuns decât în parte scopul de a trece în acest punct de vedere genuin și integral creștin. Cum se poate vedea și din textul articolului din chestie, votat de Senat cu majoritate covârșitoare, și care este următorul:

„Nu se consideră avort întreruperea cursului normal al sarcinei, făcută de un medic:

1. Când viața femeii e în pericol iminent sau când sarcina agravează o boală de care suferă femeia punându-i viața în pericol, care nu putea fi înlăturat prin alte mijloace și este vădit că intervențiunea n'a fost făcută decât cu scopul de a salva viața femeii.

2. Când unul din părinți este atins de alienație mintală și este temere serioasă că copilul va purta grave tare corporale sau mintale.

În caz de pericol iminent, medicul este obligat a aduce faptul în scris și confidențial la cunoștința Parchetului în 48 de ore după intervenție.

În celelalte cazuri, medicul nu poate interveni decât cu autorizația Parchetului, dată pe baza unui certificat medical al unui așezământ spitalicesc, sau unui aviz emis în urma unui consult între medicul care va interveni și cel puțin un medic specialist în boala care determină intervențiunea.

Parchetul, în toate cazurile prevăzute de acest articol este obligat a păstra caracterul confidențial al tuturor comunicărilor sau autorizărilor — până la intervenirea vreunei eventuale reclamațiuni”.

Precum se vede, acțiunea desfășurată de Arhieriei și de presa noastră n'a fost cu totul infructuoasă. Dela pretențiile diferitelor asociații și consfătuiri doctoricești, cari cereau

pentru ucenicul lui Esculap nici mai mult decât dreptul de-a omori răpușe; și chiar dela prevederile anterioare, până la textul votat e o distanță derabilă. În bine.

Până la adevărul întreg însă, nici unul din corp nu s'a putut ridica. Se permite când viața femeii e a) în pericol iminent, când sarcina agravează o boală a femeii, pe care viața în pericol. — Poarta abuzurilor aceasta, larg deschisă. Oricare medic va ști ticlului, în răstimp de 48 ore după câte justificări vrei pentru a învedera „pericol iminent”. Și cine-l va mai putea constata da motivări, în cari va trebui crezut pe ce Se va mai cere, poate, și declarația medicigășe. Răspunsul va fi același.

A doua porțiță de evaziune stă și în îndemână. Mai îngustă, ce-i drept, dar răsod pe rând, prin practica și practicile tre românești, se va lăsa ușor forțată, până în cele din urmă, va rămâne mereu deschisă. La nevoie, care femeie însărcinată nu are de vreo boală, pentru care sarcina poate fi periculoasă? — Apoi: temerea că fătul va fi atins de „grave tare corporale sau mintale”. Dar știința doctoricească, în această privință încă nu și-a spus ultimul cuvânt. Nu o genii ai omenirii s'au născut din părinți întră în categoria celor prevăzuți în legea noastră.

Adevărat că în ambele aceste cazuri urmă sunt îngrădiri mai serioase în lege, dat de doctori specialiști. Nesiguranța și lipsa împreună cu sricăciunea moravurilor și lăcomia după ban își vor găsi însă, și în a fel, larg teren de operație ucigătoare. — restricția dela punctul prim: „să fie vădit că intervențiunea n'a fost făcută decât cu scopul de a salva viața mamei”, este fără nici o temere. Ea pare a se apropia de cerințele morții creștine. Dar numai în formă, nu în fond. Morala nu permite, pentru salvarea vieții mamei utilizarea nici unui mijloc îndreptat dela împotriva vieții copilului. Nu-i permis să primim copilul, pentru a salva mama. Se poate însă mamei medicamente etc. cari prin ei

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Doi mistificatori

— Voltaire († 1778) și Renan († 1892) —

de Ioan Cipu

El s'au dus. Dar veninul scrisului lor a rămas. Și prin școala ce au creat-o, face ravagii și astăzi. Doctorul *Émile Verut*, în cartea sa „*Jésus devant la science*”, supunând unei examinări critice tezele susținute de ei, demonstrează, la lumina adevărului istoric-științific, că acestea se întemeiază pe ipoteză, absurditate și mistificare, nota dominantă a argumentării lor antireligioase fiind „reaua credință”. Și aievea:

A declara că evanghelile sunt lipsite de valoare istorică, în parte legendare, nefiind nici una opera vreunui martor ocular, deci inutilizabile pentru istoria vieții reale a lui Isus; a susține apoi că Isus nu s'ar fi mărturisit niciodată Dumnezeu, și a afirma în sfârșit că morala stabilită de El e fără originalitate, nu înseamnă oare a mistifica adevărul cu vădită rea credință?! E ceeace au făcut, cu un cinism revoltător, Voltaire și Renan, pentru cari contestarea suprafirescului era dogmă. Știau doar prea bine că negând realitatea și autenticitatea minunilor evanghelice, dovezi elocvente pentru caracterul divin al Taumaturgului, cu ușurință puteau să negă și dum-

nezeirea lui Isus, care pentru Voltaire nu era decât „un drept plăcut lui Dumnezeu” și decât care, după Renan, „între fili oamenilor nu s'a născut nici unul mai mare”.

De fapt, tezele lui Voltaire și Renan sunt clădite pe tăgăduirea minunii. Acesta din urmă însuși mărturisește: „Dacă miracolul are vreo realitate, cartea mea nu este decât un șesut de erori”¹⁾. Voltaire le-a negat în bloc, iar Renan numai în parte, recunoscând pe acele cari se puteau reduce la proporțiile unor fapte firești, și cărora le-a și dat o explicație prin cauze naturale. Le-a recunoscut, pentru că el și-a dat mai bine seama decât Voltaire, că fără minuni ar rămânea de neînțeles și inexplicabile două fapte: întâiu că Isus s'a putut impune drept Mesia prezis de proroci, pe care e știut că Sf. Scripturi îl vesteau ca pe un făcător de multe minuni, și apoi faptul cum ar fi putut, fără confirmarea minunilor, ca o morală, după părerea lui, lipsită de originalitate ca a lui Isus „să cucerească și să regenereze lumea”? O atare morală fără minunile făcute de Isus, zice el, „n'ar fi avut asupra lumii o acțiune mai durabilă decât cărțile delicioase ale onestului și suavului Marc-Aureliu”²⁾. — La asemenea afirmații eronate pot ajunge numai acei cari n'au mintea limpede și bunul simț sănătos.

Căci citind evanghelile — înlăturată fiind

orice idele preconcepțate și patimă — se poate constata — fiind clar ca lumina soarelui că Isus s'a zis Dumnezeu de mai multe ori așa încât „dacă e ceva adevărat, scrie doctorul Verut, e, că Isus nu s'a zis niciodată Dumnezeu”³⁾. Va observa apoi că Hristos a săvârșit seamă de fapte *suprafirești, originale prin versalitatea lor, prin frecvența lor, prin simplitatea mijloacelor* cu cari s'au săvârșit: un cuvânt, un gest, o atingere, acțiunea la o dată a Taumaturgului, și în *chip deosebit original prin publicitatea lor*, fiind săvârșite de Isus și în fața incredulilor și a adversarilor săi, fără a și alege anume publicul, cum se știe blasfemul Renan. Va afla, în sfârșit, că Isus a promulgat adevăruri și *axiome morale noul*, de o sublimitate și desăvârșire incomparabilă, ce sunt străine altor religii. Doar că mai unul din caracterele transcendente ale creștinismului e învățătura lui Isus ce prezintă elemente noul, extraordinare, prodigioase.

E minunată, în această ordine de idei, observarea ilustrului episcop *Em. Bourgeois* care zice despre fericirile vestite de Hristos, că, dacă n'ar fi decât acestea, el ar proclama de divină religia creștină. Iar ceeace a conștient pe genialul Napoleon despre dumnezeirea Hristos, a fost tocmai elementul miraculos introdus în lume de El: *iubirea creștină*.

¹⁾ Cfr. *E. Renan: Viața lui Isus*, pag. 5.

²⁾ Cfr. *Renan: Viața lui Isus*, pag. 467.

³⁾ Cfr. *Io. X, 17-18; Io. VIII, 58; Io. X, 30; Mat. XXVI, 63-66 etc.*

⁴⁾ *Verut: Jesus devant la science*, pag. 22.

or sunt îndreptate spre însănătoșirea femeel, bial și dacă, indirect, din ele ar urma moarea fătului.

Din aceste motive credem că textul celui penal nu e pus în acord cu legea creștină. El constituie o gravă primejdie pentru iltorul neamului. — De altă parte, dacă ideea reștină n'a putut birui, nu noi suntem de lina. Biserica noastră și-a făcut toată datoria. Ia știm însă dacă Biserica dominantă își are onștiința împăcată. Nu i-am auzit glasul la această problemă gravă. Și ce-a spus, rău a pus; s'a declarat mulțumită cu mai puțin decât s'a votat! — Foarte rău!

Pictura catedralei din Lugoj. Sub mana mălăstră a Excelenței Sale Prea Sfințitului episcop *Al. Nicolescu* dobândește o nouă viață: cea descriptivă, literară. Dragostea de pârinte care l-a determinat să-și jertfească, împ de șase ani, ultimul ban pentru podoaba casei Domnului, îl îndeamnă acum să-și înalțe acest ditiramb de mărire. Își dă seama că, parcă, tot n'a făcut de ajuns. Sfânta sfintelor cere tot mai mult.

De aceea, ca un ghid iscusit, pâr. episcop a pe vizitator de mână și-l explică pas de pas, tablou de tablou toată istoria sacră, nemurită de pictorul academic, d. *Virgil Simonescu*, pe pereții catedralei din Lugoj. Incepe cu pronaosul sau tinda femeilor, unde, pe lângă minunatele tablouri din viața Măicii Domnului, se află și S. Tereza din Lisieux, patroana cerească a misiunilor, precum și a unirii bisericilor creștine. Naosul, între altele, pe cupola cea măreață, are Pantocrator, adică pe Isus Atotstăpânitorul, din a cărui figură radiază fulgere de lumină și care e împrejmuit de o quintupla aureolă (lauri, lotus, mărgăritare, cheruvimi și Serami, viță de vie cu struguri). Dar iconostasul, această podoabă proprie a bisericilor bizantine! Ce viață nouă a dobândit sub penele inspirat al artistului! În deosebi învierea ne prezintă pe Stăpânul Vieții în toată măestatea puterii Lui. Și ingerul se cutremură de această maestate. Și în fine, pogorîrea Duhului Sfânt, hramul Sfintei Catedrale? Un poem de

lumină și de colorii Din porumbelul divin emană raze de foc. Nicăiri, mai mult decât în fața acestui tablou, nu simți că duhul sfânt suflă unde vrea și chlamă pe cine crede de cuvlință.

Unul din acești puținii cheamați, adevărat vizionar inspirat al apelor de vicăță e și P. S. S., autorul acestui ghid, pe care trebuie să-l consulte fiecare, când dorește să vadă catedrala din Lugoj, ori când vrea să imite pe P. S. S. în sarcina anevoioasă de ocrotitor al artelor. (Lector).

Din Estonia. Pâr. *Bourgeois*, Iezuit de rit răsăritean-estonic a ținut dela 1—3 Martie c. în satul Sangaste, lângă Dorpat, scurte misiuni în limba estonică. Primind, după dorința Sfântului Scaun, ritul estonic, și-a aranjat cu ajutorul unui tânăr eston, într-o odale mai mare, o capelă și un iconostas improvizat. Aci a slujit zilnic Sfânta Liturghie și a predicat odată pe zi. Duminică 3 Martie c., chiar de 2 ori. Tema predicilor a fost: Sfânta Unire. Prezenți au fost vreo 80 de țărani, cari văzând ritul lor și ascultând predica în limba lor au zis: „Toate sunt ca la noi; de ce să fim despărțiți?” Așa au făgăduit să facă la toamna viitoare o biserică.

Eu însumi, fiind paroh de rit latin, la *Rakvere*, cu vre-o sută de credincioși în alte 12 localități, am slujit deunăzi, în 13 Martie c., de ziua oficială a pocăinței în toată Estonia, în satul *Vinni*, unde sunt vre-o douăzeci de catolici de rit latin. Slujba s'a făcut în modesta odale a unui protestant estonian, care a cedat-o bucuros pentru S. Liturghie. S'au adunat nu numai catolicii mei, ci și vreo douăzeci de Estoni, cari m'au rugat să predic și pentru ei rusește și estonicește. La sfânta liturghie copiii catolici au cântat cântece catolice, în limba estonă, pregătiți de o bună femeie care nici n'a fost catolică. Predicile mele în limba rusească și estonă au fost ascultate cu mare luare aminte. Trei femei au cerut să fie primite în sinul sf. Biserici.

Intre Estoni vreo 900 de mi sunt Luteran, 150 de mi ortodocși de ritul bizantin,

dar cu limba estonă și cu calendarul gregorian chiar și pentru fixarea Paștilor. Așa se celebrează Paștile totdeauna cu catolicii de rit latin. — Numărul parohiilor estone de rit răsăritean se urcă la 130. (*Felix Wiercinski, S. I.*)

Știri mărunte

Personale. Veneratul Ordinariat al Clujului a făcut mai nou în sânul clerului eparhial următoarele schimbări: pâr. *Alex. Mureșanu* paroh în Ragla a fost numit în aceeași calitate la Livada; pâr. *Vasile Pop* din Căprioara, admin. local la Rugășești; nou hirotoniții: pâr. *Vasile Sonea* la Herina; pâr. *Ioan Bolog* la Nămigea de sus; pâr. *Victor Lungu* la Puini; pâr. *Ioan Traicu* la Hășdate, iar pâr. *Tiburțiu Zagrai* la Găurteni. Toți aceștia administratori locali.

— Ven. Ordinariat al Lugojului a numit *protopopi onorari* pe următorii: pâr. *Solomon Armean Pricaz*; pâr. *Cornel Bașiu-Coșteiu*; pâr. *Mihai Ciul-Lintea Mare*; pâr. *Alex. Cosma Urlicani*; pâr. *Ioan Danescu-Mățești*; pâr. *Iuliu Micla-Petroșeni* și pâr. *Nicolae Lugoșanu-Ișvin*. Iar pe *protopopii onorari*: *Emil Degan-Budint*; *Virgil Pop Hunedoara* și *Victor Deciu Cenad* i-a ridicat la rangul de asesori consistoriali. — Acelaș pe nou hirotoniții: pâr. *Nicolae Paștu* l'a rânduit la Crivobara, iar pe pâr. *Petru Dan* l'a aplicat în cancelaria diecezană.

Bucuria dela Vintiri (jud. Bihor). Duminică, în 3 Martie c., Vintirii Bihorului au fost mărturia unor pre-frumoase serbări religioase, desfășurate în cadrele *Agru*-lui local. Program bogat cu declamări de poezii bine alese; un monolog; cântări de-ale corului de elevi și eleve de sub conducerea dnei învățătoare M. Munteanu; piesa „Cârlig vinde pe Suru”; conferința despre pocăinți a d. abs. de drepturi Alex. Văcărescu și cuvântările d. Vasile Groza și a preoților Victor Ghergar-Hodor; Virgil Munteanu-Vintiri și Eugen Pantea-Mociar. La bucuria localnicilor au luat parte și săteni din învecinatul: Mociar, Rogoz, Sâmbăta, Dumbrăvița mică și Holod, în frunte cu păstorii lor sufletești. (av).

care formează esența religiunii creștine și e cea mai elocventă notă a originalității acesteia. Iată înseși mărturisirile lui, după Memoriile generalului *Bertrand*: „Hristos vorbește și de aci încolo; generațiile îi aparțin prin legături mai strânse, mai intime decât ale sângelui, printr-o unire mai intimă, mai sacră, mai imperioasă, decât orice altfel de unire ar fi. El aprinde flacăra unei iubiri care face să moară iubirea de sine, care prevalează față de orice altă iubire. În fața acestei minuni a voinței sale, cum să nu recunoști pe Cuvântul, Creatorul lumii. Intemeietorii de religii n'au avut nici chiar ideea acestei iubiri mistice, care este esența creștinismului sub frumosul nume de „Caritate”. De asemenea, cea mai mare minune, fără contradicție, e împărăția carității. E ceea ce eu, Napoleon, admir mai mult, pentru că am cugetat la aceasta adeseori și e ceea ce îmi dovedește în mod absolut divinitatea lui Hristos” 5).

Nu l-a fost de ajuns lui Voltaire negarea istoricității evangheliilor, ci a contestat și autenticitatea textului din opera istoricului iudeu, *Iosephus Flavius*: „Antichități iudaice” (XVIII, 3, 3), unde e vorba despre răstignirea și învierea lui Isus. Ceea ce dovedește iarăși intenția lui de a ocoli adevărul.

Faptul apoi că Voltaire n'a ținut socoteală de „Faptele Apostolilor” în contra istoricității

cărei cărți, Voltaire ca și ceilalți raționaliști n'a ridicat nici o obiecțiune, deși nu-i era necunoscută, de vreme ce de multe ori se referă la ea în scrierile sale, — e încă o dovadă în plus despre reaua-i credință. Și n'a ținut socoteală de diferitele texte ale acestei cărți, fiindcă îi încurcau rosturile. Toată argumentarea lui și a lui Renan se prăbușește la lumina acestor texte 1) ce prezintă o îndoită însemnare: „Mai întâi ele indică clar prin ce, în ce chip și cu ce preț s'a săvârșit stabilirea creștinismului. Apoi, și mai ales, lipsind chiar paginile lui Iosif Flaviu, lipsind chiar și evangheliile, sunt de ajuns a stabili cu toată evidență istoricitatea minunilor evanghelice 2).”

Stabilirea creștinismului, această formidabilă minune istorică-morală pe care și Renan o consideră ca evenimentul capital în istoria lumii, rămâne o problemă nesoluționată de corifeii raționaliști. Căci din opera de sacrificii a apostolilor în vestirea lui Hristos, proclamând cu prețul vieții lor minunile lui Isus, și mai vărtos învierea lui, ale căror mărturii afirmău că au fost, — decurge o concluzie evidentă: *sinceritatea apostolilor*, motiv ce se impune cu necesitate imperioasă bunului simț, pentru a admite istoricitatea minunilor evanghelice și a fi convins de dumnezeirea Taumaturgului. Acest argument istoric s'a îm-

1) Cfr. Fapte: II, 22—24 și 32; IV, 17—20; V, 38—42; — II, 41 și IV, 4.

2) Em. Vêrut, op. cit., pag. 17.

pus și în conștiința adâncului cugetător *Pascal*, care mărturisește astfel: „Cred bucuros istorisirii ale căror mărturii își pun capul pentru ele”. Iar renumitul medic *Lancereaux*, care avusese de colaborator pe savantul nostru *N. Paulescu*, întreat asupra motivelor credinței sale în minunile evanghelice, a răspuns categoric: „Ceea ce au făcut Apostolii”.

Din cele de mai sus e clar pentru orice om obiectiv că Voltaire și Renan au păcătuit împotriva minții sănătoase și a elementelor principiilor de critică istorică. Dar nu e de mirat de vreme ce unul a lăsat să-l scape din condei imoralul principiu: „Minciuna nu e un viciu decât când face rău; e o virtute foarte mare când ea face un bine”, 3) iar celalalt mărturisia cu un cinism nemaipomenit: „Imi bat joc de ordine. De odată ce o doctrină îmi stânjenește orizontul, o declar de greșită. Eu mă glorific cu contradicțiile mele” 4).

De asemenea nu trebuie să ne mire nici faptul că prin scrierile lor au putut zăpăci atât de minți și otrăvi mulțime de suflete. Și aceasta își are explicarea sa. E de a se atribui prestigiul lor de mari scriitori. E de înțeles apoi ca scrierile lui Voltaire să fi stârnit senzație, fiind pline de ironii și invective la adresa clerului catolic, în care el vedea „monstri ai bigotismului”, și la adresa religiei creș-

3) Cfr. Scrisoarea lui Voltaire din 21 Oct. 1736 către Thirst Cfr. Em. Vêrut op. cit., pag. 15.

4) Cfr. Henri Massis; Jugements, pag. 19, 57, 105

5) Cfr. Louis Prunel: „Les fondements de la doctrine catholique”.

Primenire sufletească. Bine pregătit poporul din bună vreme de păr. *Simion Deac*, preotul locului, *misiunile populare* ținute în zilele de 16-18 Martie c. în *Căpâlna de jos* au isbutit peste așteptări. La cuvântul Domnului, propovăduit de păr. *Dumitru Neda*, redactorul nostru, bunii creștini au alergat cu mic cu mare. De S. Taine s'au apropiat mai bine de 350 de inși (fără copii și copile). La ascultarea mărturisirilor au dat ajutor și frații preoți: *Emanoil Oros-Sânmiclăuș*; *Vasile Popa-Cetatea de Baltă* și *Iovu Popa din Feisa*. Cu acest prilej s'a făcut, cu toată solemnitatea și Rânduiala iertării celei mari.

Glas ascultat. Anul trecut s'au ținut misiuni populare în *Ticvaniu-Mare* (Banat). Atunci s'a spus din nou și s'a apăsat pe cuvântul că-i mare fărădelege concubinajul. Și cuvântul de bine a prins. Mulți s'au hotărât să îndrepte răul. Și s'au ținut de cuvânt. Păr. *Ioan Bejan*, preotul locului, a pregătit 30 perechi de concubinari în vederea căsătoriei bisericești pe care, toate aceste perechi, au încheia-to în ziua de 10 Martie c., când păr. *Dr. Iuliu Rațiu* dela *Lugoj* s'a deplasat aci pentru reînolirea sfințelor misiuni.

Locale. Luni viitoare, de praznicul Bunei-vestiri, va predica în catedrală păr. *Dr. Augustin Tatar*, canonic mitropolitan, iar *Dumineca* ce-i urmează va predica păr. *Nicolae Comșa*, prof. la liceul de băeți.

— În cadrele despărțământului Blaj al „*Astrei*”, *Dumineca* trecută a conferențiat în sala de gimnastică, arhiplină, a liceului de băeți, d. prof. univ. *Augustin Maior* dela Cluj. Extrem de interesanta dsale conferință: „*Noua orientare a științelor*” a fost ascultată cu interes și aplaudată călduros.

— Reuniunea Femeilor Române Unite din loc s'a gândit și în acest an să deie o deosebită atenție unui anumit colț al vieții sufletești de aici. În acest scop, câștigând concursul păr.

ține, împotriva căreia lansase criminala lozincă „*Écrassez l'infâme*”. Succesul scrierilor lui *Rean* se mai datorește apoi stilului său de o muzicalitate seducătoare și plină de artificii, — grație cărui în opera sa „*Viața lui Isus*”, care e o biografie romanțată, brodând imaginația lui *Renan* pe osatura istorisirii evanghelice — a putut să-și strecoare cu abilitate erorile și contradicțiile sale. „*Fără stilul său, observă Henri Massis, tot restul ar fi fost ca neavenit*”. Încât minunat îl caracterizează același *Henri Massis*: „*Nu e spirit la care rațiunea să fi fost atât de șovăitoare (vaccilantă) și bunul simț atât de debil*”⁵⁾.

E ceea ce constatat și nepotul său *Ernest Psichari*, care l-a combătut în modul cel mai elocvent. Iată ce mărturisește acest locotenent de artilerie, crescut în școala și cultul bunicului său, care muri ca soldat la *Charleroi* în 1914 cu rozarul în mână, și care voia să se facă preot spre a repara apostazia bunicului său: „*A trebuit să iau apărarea strămoșilor contra părintelui meu și bunicului meu. Dar grația lui Dumnezeu a atins inima mea. Eu am recunoscut adevărata credință creștinismului și l-am urmat cu curaj*”.

Examineate, deci, în ansamblul lor, tezele lui *Voltaire* și *Renan*, pentru orice om cu judecata obiectivă și cu simțul moral sănătos. — acești doi corifei raționaliști apar în adevărata-le postură: *misticatori de rea credință*. — Ca și tovarășul în a huli pe *Hristos*, evreul *E. Ludwig* din zilele noastre. — Și atâția alții eiusdem farinae.

⁵⁾ Cfr. *Henri Massis*; *Jugements*, pg. 12.

Liviu Chinezu, a aranjat o serie de cuvântări duhovnicești exclusiv pe seama muncitoarelor cu școală din *Blaj*. Cuvântările se țin, în toate *Duminecile* d. p. în capela Surorilor din Institutul *Recunoștinții*. — Paralel cu această acțiune binevenită se țin și la biserică *Părinților Asumpționști*, în fiecare *Miercuri* și *Vineri*, la ora 19^{1/2}, *conferințe religioase* pentru marele public, conferențieri fiind, succesive preoții-profesori: *P. A. Merckx*; *Dumitru Neda*; *Sept. Todoran*; *Gavril Pop*; *Leon Sârbu* și păr. *Ioan Cristea*, secretarul mitropolitan.

† Pavel Brătășanu. Boierul de vișă veche, iubitor de popor și de glia strămoșască, „*nenea Pavlică Brătășan*” a fost petrecut la groapă cu pompă de funeralii naționale. Le a meritat din plin. Viața întreagă și-a închinat o națiunii. Pentru ea și-a cheltuit toate puterile și averile. Iși iubea moșia cu fanatism ancestral; a dat-o totuși, de bună voie, înainte de a se face legea reformei agrare, poporului pe care l-a iubit mai mult decât averea. Cinstitor al tradițiilor străbune, el a apreciat la justă valoare rostul bisericii în viața neamului. Depentat de *Mureș*, nu s'a liniștit până n'a dat câte un clopot celor mai multe parohii sărace din județ. Și în toate împrejurările a fost un înțelegător al Bisericii noastre unite. I-a admirat trecutul și a voit să i-se recunoască dreptatea și în prezent. — Pentru toate acestea, *Românii* toți îl regretă și roagă pe *Domnul*, să-i facă parte cu dreptii!

Constituire. Asociația Studenților *Români Uniți (Astru)* din *Timișoara* și-a ales, pe anul 1935, următorul comitet de conducere: Președinte: *Tuliu Bașiu*; vicepreședinte: *Vasile Olteanu*; secretar general: *Emil Rațiu*; casier: *Iuliu Pop*; bibliotecar: *Leontin Pop*; secretari de ședințe: *Ioan Vancăi* și *Ovidiu Pop*; membri în comitet: *Olimpia Grecu* și *Ana Coșarca*; cen-zori: *Vasile Cacoveanu*, *Ioan Popa* și *Sabin Chintoanu*. — Mult spor la muncă!

Dragostea faptel. Zilele acestea *Mgr. Tedeschini*, nunțul papal din *Madrid*, a inaugurat în capitala spaniolă un fel de cămin al săracilor. Incepând cu ziua inaugurării zi de zi vor primi, pe cel mai redus preț ce se poate, 1500 de săraci prânz ca lumea. *Primarul* capitalei și guvernatorul provinciei și-au exprimat admirația și uimirea în fața acestei fapte a iubirii răsărită din strădaniile unei organizații catolice compusă din oameni de bunăvoință și desinteresați. — Și cine se poate mira de mirarea primarului și a guvernatorului respectiv?

Tragicul sfârșit al unui preot. Revoltătoarea fărădele prinsă în rândurile ce urmează s'a săvârșit în comuna *Dara* (jud. *Satu-Mare*). Jertfa ei a fost preotul romano-catolic *Carol Surányi*, paroh-protopop în pensie în vârstă de 74 de ani, care se retrăsese în familia unui anumit *Halászi László*. Pe acest *Halászi* din sărăcie lucie preotul *Surányi* l-a ajutat să ajungă între frunțașii satului. Acum patru ani când, retrăgându-se din slujbă, s'a mutat la foștii lui servitori, pe lângă ce le dăduse pân'aci, le-a mai dat patru sute mii Lei bani ghiafă și apoi lunar câte o mie Lei, ca să-i poarte grijă până ce va închide ochii. Așa se face că *Halászi* din slugă a ajuns deodată la casă, acareturi și 22 jugăre pământ floarea țarinelor. Binefăcătorul însă nu s'a grăbit să moară numai decât. Și iac'asa zilele trecute *Halászi*, cu noaptea n cap, a intrat în camera nefericitului preot lovit de apoplexie și i-a stâns zilele cu măciuca. — Ce bestii mai poartă și pământul!

† Rozalia Gergely, soția păr. *Ioan Gergely* din *Subcetate*, a adormit întru *Domnul* în ziua de 6 Martie c., în anul 54 al vieții și 40 al fericitei sale căsătorii. — Facă-i *Domnul* parte cu dreptii!

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

Telefonul „Unirea”

P. Cuceu. Confirmăm primirea abonamentului pe 1935.
Oficiul parohial Sanislău. Am primit abonamentul pe 1932.
B. Turda. Am primit 500 Lei. Achitat până la 31 XII 1935.
Oficiul parohial Maieru. Am primit abonamentul pe anul curent.
Oficiul parohial, Rodna veche. Chităm primirea abonamentului pe 1935.
V. Câmpu-lung la Tisa. Am primit abonamentul pe 1935.
B. Oradea-mare. Am primit 1500. Achitat până la 31 XII 1935
Dr. N. Tg.-Mureș. Confirmăm primirea sumei de 1000 Lei. Achitat până la 31 XII 1934.
Dr. P. Luduș. Am primit 350 Lei. Achitat până la 30 VI 1935.
M. Aiud. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.
P. Petrila. Am primit 1000 Lei, abonamentul pe 1930-1934.
S. Beiuș. Chităm primirea sumei de 100 Lei abonament pe jumătatea întâiu a anului curent.
Oficiul parohial Lonea. Am primit 200 Lei, abonamentul pe 1934.

Nou! Ediția II Nou!

Liturghia sf. Ioan Gură de aur

aranjată pe două voci egale
de

CELESTIN CHEREBETIU

Lei 25+2 Lei porto — în total 27 Lei

Cu ramburs nu se trimite, decât comanda de cel puțin 5 ex.

Banii să se trimită în mărci postale ori prin mandat postal. La 10 ex. se gratuitifică 1 ex.

Anunț

Un număr restrâns de peregrini, 30-40 persoane, pleacă după Sf. Paști la *Ierusalim* locurile Sfinte. Condiții de participare ieftine. Informații: *S. Mureșan*, Cluj, Piața Cuza Vodă, No. 7.

In Blaj — Părțile pentru
Locuri de casă
de vânzare

In apropiere de Școala Normală și Școala Comercială Superioară de băeți. Lungimea câte 95 m., Lățimea după învoială.

Informațiuni se vor cere dela

Ing. Ioan F. Negruțiu

CLUJ, Cateea Regele Carol II. Nr. 21

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foșt

SCHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă